

Qanoq iliorluni coronavirusip nunatta aningaasaqarneranut eqquinerllunera annikinnerpaamiitsinniarlugu nunatsinneersunik atuinerup annertunerpaamiitsissinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Siumup Inatsisartunut ilaasortaaitai)

95

Peqqinnissamut, suliniuteqarnissamurt anibngaasaqarnikkullu tunngasutigut qanoq ililluta coronavirusimut nutaamut siammasissumik tunngavilersukkamik, qaffasissumillu periusissiamik qulakkeerinninnissatsinnut oqallisissiatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiisitsisut)

Inuit Ataqtigiit oqallisissiaq Siumumit aamma Suleqatigiisitsisunit saqqumuiunneqartunut qujalluta ima oqaaseqassaagut.

Nualluut siammaattoq nunarsuatsinni inuppassuit inuunerannik naleqartoq tamatta inooriaatsitsinnik allanngueqaaq. Meeqqat inuusuttut utoqqaallu ataatsimut toqqissisimallutik kiffaangissuseqarlutillu inuunerannik ilanngaasutut ippoq. Kiffaangssuseqarluni meeqqat akornanni inooqataaneq, sulisartutut inuuneq, qanilaartumk inooqatigiinneq, sammisaqaqatigiinnerit inunnillu katerisitsinerit tamarmik ullormiit ullormut inerteqqutaalerput. Pissutsit taamatut naatsorsoruminaatsut aningaasarpassuarnik naleqarput, aamma suli uninngillat ingerlajuassappullu. Taava qanoq iliussaagut?

Nunatsinni innuttaasut tamassi, Inatsisartunut ilaasortat, aamma Naalakkersuisut, tamatta nalunngilarput inuuniarnitsinni siunissatta eqqoriaruminaallinera aatsaat suleqatigiinnikkut, iliuuseqaqatigilluta pitsaanerpaamik angusaqarsinnaavugut. Suleqatigiinnissaq piomagutsigu tamanna ima paasivarput, Naalakkersuisut, Inatsisartut nakorsaaneqarfillu kisimiillutik suliassarujussuaq pitsaasumik angusaqarfigninnaangilaat. Suleqatigiittariaqarpugut.

Aningaasarpassuarnik naleqalereerpoq. Aamma suli nunatta aningaasartuutissarpassui akissaqarfiginiagassavavut takkussuuttussaapput. Aningaasartuutissarpassuit tassaasussaapput nunatsinni innuttaasunut pitsaanngitsumik eqquisussat. Taamaamat Inuit Ataqtigiit isumarput tunngavigalugu mianersoqqussutigaarput Inatsisartut aningaasanut inatsisaannik allannguilluinnartumik Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq kisiat akuersisartoralugu ingerlatsinerup mianernartortaqaarsinnaanera oqallisigilluartariaqaripput.

Nunatta sineriaani ukioq manna inoqarfippassuit sanaartorfigineqartussat aningaasartaat siparneqarsimappat? Sanaartornermut aningaasaateqarfimmit aningaasanik sipaarniarqarsimava? Sanaartugassanik sipaarniarqarsimappat kommunit tusarniarneqarsimappat? Mittarfissat pillugit apeqqut aningaasartuutissallu sipaarniarneqarsimappat? Imaluunniit mittarfissat sipaarniarfiginagit inuiaqatigiit aningaasarpassuarnik attartoreernikut suli qaavatigut nammatasseqqillugit 2.5 mia. Kr.-inik attartorteqqinneqarnissaat Siumup Demokraatillu aalajangiusimavaat? Aningaasaqarnerput tamakkiisumik ilisimanatigu Inuit Ataqtigiinniit nualluutip sunniutigisinnaasai pillugit aningaasatigut iliuuseqarnissamut periarfissanik oqaloqataassalluta tunngavissat amigaatigaagut. Kiinaannguusaarnaqaaq inuiaqatigiit qinigaattut maani inersuarmi aalajangiisartutut nunatta inuisalu aningaasaataasa taamak matoqqatigisumik

aqunneqartut isertuussamillu suliarineqartut Naalakkersuisooqatigiinniit Demokraatiniillu isertuunneqarmata.

Taamaakkaluarterli Nunalluussuup atuunnerani Nunatta aningaasarsiornera pillugu arlaleriarluta tikkuussisumik oqariartuuteqareerpugut. Nunatsinni aningaasarsiorneq kaaviaartitallu amerlanerutikkumallugit iliuuseqarsinnaasariaqarpugut. Immitsinnut pilersornitta qanoq inissisimanagera nualluussuup pakasaaneratigut uppernarsivarput. Immitsinnut pilersornitta annertusarnissaa siunertaralugu ukiaq Inuit Ataqtigiit Inatsisartut tamakkiisut akuerisaannik siunnersuuteqarpugut. Suliallu taassuma kinguarsarneqarani naammassineqarnissaa kissaatigaarput. Nunatta pisuussutimik imminut pilersornera eqqarsaatigalugu nutaaliortariaqarpugut. Nunarput annerusumik minnerusumilluunniit piginneqataaffigisaminik innuttaasut pilersorneqarnissaaat siunertaralugu assartuussinissamut isumaqtigiissusiortarpoq. Aperisariaqarpugut nerisassaatigut qanoq nunat allat tunisaannut unammillersinnaangortissinnaavagut? Inuit Ataqtigiit isumaqarpoq ullumikkornit annertunerusumit inuiaqtigiittut pigisatta kivitseqataaneratigut immitsinnut pilersornitta annertusarnissaa periarfissaasoq. Nuna imminut pilersorsinnaasoq nammineersinnaassutsiminik tatiginassutsiminillu ersersitsisarpoq.

Aningaasarsiornerput unammillernartumiilertussaasoq ilisimaaralugu isummagut saqqummiunnikuuagut. Nualluussuaq sioqqullugu aningasarsiornerput ajunngilluinnartutut naalakkersuisut oqaatigisarpaat. Nualluussuarli takkummat erserpoq aningaasarsiornera qanoq sanngiiffeqartiginera. Tamanna naalakkersuisut isiginngitsuusaarnagu nassuerutigisariaqarpaat. Inuit atugarissaarnerannut aningaasaliinissamut periarfissat ataatsikkut mittarfissualiortitsernerup annikilliserujussuuartippai, tamanna aamma naalakkersuisut ersarissumik nassuerutigisariaqarpaat. Nualluussuullu kingunerisaanik aningaasartuutissat ilaat matussuserumallutik aningaasanik aallerfisaasinnaasunik periarfissaasunik ukuninnga tikkuussinikuuvugut:

- Allaffissornikkut sipaarniarneq - Nammiinersorlutik Oqartussat iluani atorfinitsitsinerit aningaasartuutillu unitsikkallarnersigut. Pisariaqavissumik atorfinitsitsinerit, soorlu peqqinnissaqarfimmi isumaginninnerullu iluaniittut pinnagit. Unitsitsineq imak paasineqassaaq, atorfiit aningaasartuutillu ullumikkornit qaffasinnerulissanngitsut.

- Ilanngaassivik; Suliffeqarfiit akileraarutasa apparnissaat Sulinermullu ilannga 2021-mi tamarmik atuutilertussat kinguartissasut. Akileraartarnikkut isumaginninnikkullu aqqissuusseqqinnermi ataqtigiinnerusumut kinguartinneqarlutik. Taamaalluni 200 mio.kr. tungaanut aallertoqarsinnaassaaq.

- Aningaasartuutissat aaliangersarsimasat qanimut misissorluarlugit attanneqarsinnaasumik pisunut imaannaangitsunut aningaasaliissutissat ujartornerat.

Isummersuutigut naalakkersuisuisunit partiinillu allanit isummerfigineqanngillat. Pisariaqassappallu projektinut anginierusunuit aningaasaliissutit eqqartorsinnaanissaannut Inuit Ataqtigiit oqaloqataarusupput.

Ukiaq inatsisartuni inuussutissalerinermut oqartussaaffik nunatsinnut angerlaanneqassasoq tamanit oqallisaavoq. Siunertaavoq nunatsinni imminut pilersornitta inuussutissarsiornikkut, sulisoqarnikkut aamma nerisaqarniarnikkut tunisassiornikkullu imminut pilersornerulernissarput. Naalakkersuisuniit aamma Parti Siumumiit unitsinneqarpoq oqaatigineqarporlu akisussaaffik angerlaatissagaluarutsigu navianarpallaassasoq. Taamaanili ersarissaqqarput ulloq manna tikillugu suli akineqanngilagut, nassuarumaneqanngilaq inuiaqtigiinnut inuussutissalerinermik oqartussaaffik angerlaanneqassappat suna navianarnerasoq. Akissuteqartoqarnissaa pisariaqartipparput. Suliaq navianarnerarlugu

unitsiinnarsinnaangilagut. Navianarsimappat tunngavia oqaatigineqarniarli, aamma politikikkut suliaassartaqarsimassammat.

Inuit Ataqtigiinniit isumaqarpugut Imminut pilersorneq tunngavigalugu paasinnittaaserput annertusarneqartariaqartariaqartoq. Sulisartoqarnikkut imminut pilersorneq, inuussutissanik imminut pilersorneq, aningaasaqarnikkut isumalluutininik imminut pilersorneq, inuussutissanik imminut pilersorneq, sanaartugassanik imminut pilersorneq il.il. Aningaasarsiornikkut allatigullu imminut upperaluni politikikkut allannguisinnaasunik naalakkersuinikkut amigaateqarpugut. Amigaaterput suliarissagutsigu oqallinneq isummersoqatigiinnerlu manna Siumup ingerlatsinermini isertuussinermik taarsiiniartutut pissuseqarfigisaa suleqatigiilluta ammasumik peqatigiiffiusumillu suliariniartigu.

Tamatumani piumasaqaatigisatta saniatigut Inuit Ataqtigiinniit pisariaqarsoraarput aningaasarsiornikkut nunatta inuisalu nakkutilliinerat annertusineqarnissaa suliarineqartariaqartoq. Inatsisartut inatsisaatigut nunatsinniit aningaasat aniasut aamma aningaasat isertut ataatsimut nalunaarsorneqartariaqalerput. Inatsit tunngavigalugu nunatta aningaasarpasuit aniatitaat pingaarnertut ukkanneqarnerulertariaqarput. Suliassaq naalakkersuinikkut suliarineqartariaqarpoq, suleqatigiilluarnerusariaqarpugut.

Inuit Ataqtigiit sinnerlugit siumut apeqquteqarfigilara; Nunarput aningaasarsiornikkut sumi inissisimava? Inuiaqtigiit aningaasaataat Inatsisartuni akisussaaffigisavut inatsisiliavullu tunngaviusussat allanngortilluinnarneqartut aningaasarpasuppuput. Aningaasartuutissarpasuit tusartakkavut annertussusaat ilisimaneqartut nalunngilara. Aningaasalli matussutissat suminngaaniit aaneqarsimanersut suli tusagaqarnikuunngilagut. Tamanna Naalakkersuisut aamma Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap Inatsisartunut piaarnerpaamik ilisimatitsissutigissagaat Inuit Ataqtigiinniit inassutigaarput.